

Notitie

Datum 23 mei 2012

Kenmerk N004-4815348BGE-evp-V02-NL

Cultuurhistorisch bouwstenen voor het project onderwaard

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De gemeente Maasdriel is voornemens woningbouw te plegen voor het plangebied Onderwaard. Het plangebied van 4 hectare wordt ingevuld met 80 woningen. Deze notitie gaat in op de cultuurhistorische kwaliteiten van het plangebied. Daarnaast worden de bouwstenen voor het nog te ontwikkelen stedenbouwkundig plan genoemd. De waarden worden in beeld en tekst geduid. Tevens vormt deze notitie de bijdrage die later in de bestemmingsplanprocedure gebruikt kan worden om de omgang met cultuurhistorie te motiveren.

1.2 Verandering per 1 januari 2012

Per 1 januari 2012 is in het kader van de Modernisering van de Monumentenzorg (MoMo) het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) gewijzigd. Vanaf dat moment is voor alle ruimtelijke ontwikkelingen *'Een beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden'* verplicht. Dit betekent dat ook alle niet beschermde bouwhistorische en historisch geografische waarden onderzocht moeten worden. De conclusies ten aanzien van cultuurhistorie dienen vervolgens opgenomen te worden in het bestemmingsplan of projectbesluit.

Concreet betekent dit dat initiatiefnemers voor nieuwe ontwikkelingen een cultuurhistorisch onderzoek moeten (laten) uitvoeren. De benodigde onderzoeksinspanning hangt af van de cultuurhistorische waarde van de locatie én hangt af van de eisen die het bevoegd gezag hieraan stelt. Hiervoor hebben gemeenten in de regel een erfgoedverordening of cultuurhistorisch beleidskader opgesteld.

1.3 Cultuurhistorische verkenning en bouwstenen

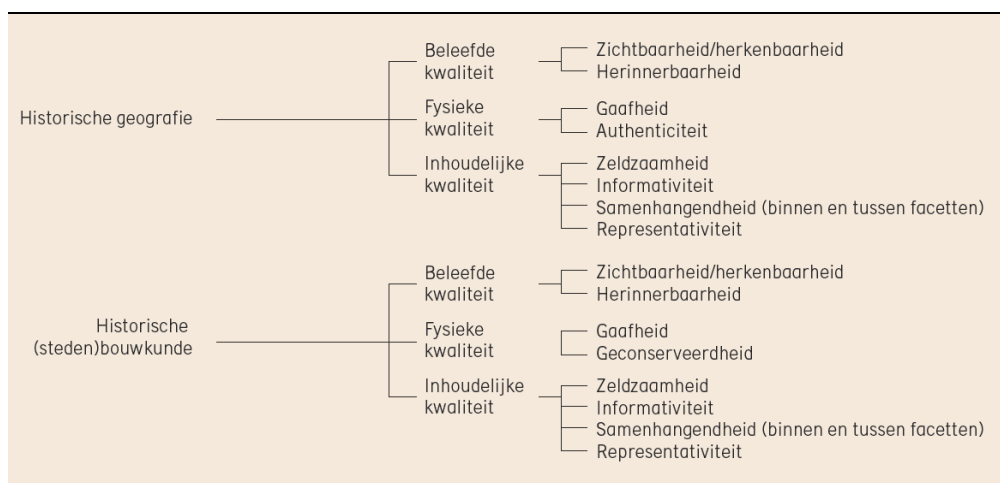
Tauw onderscheidt sinds de verandering van de wetgeving verschillende producten aangaande cultuurhistorie. De voorliggende notitie is een cultuurhistorische verkenning aangevuld met de bouwstenen voor het stedenbouwkundig plan. De bouwstenen voor het ontwerp gaan in op de positionering van het plangebied ten opzichte van Ammerzoden en de Maas, de Ammerzodense dichtheid, de korrelgrootte van percelen, vormen van beplanting en bouwhoogtes.

Na het opstellen van het bestemmingsplan kan deze notitie worden uitgebreid met een CHER, een cultuurhistorische effectentoets.

Deze notitie is een zogenaamd bureauonderzoek, aangevuld met een kort veldbezoek. Voor dit onderzoek heeft bijvoorbeeld geen archiefonderzoek plaatsgevonden. Bij de beoordeling van de cultuurhistorische kwaliteiten hebben we gebruik gemaakt van de methodiek (zie figuur 1.1) zoals die door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) wordt voorgeschreven. De RCE heeft een kader opgesteld voor het bepalen van cultuurhistorische kwaliteiten, alsmede de bepaling van cultuurhistorische effecten.

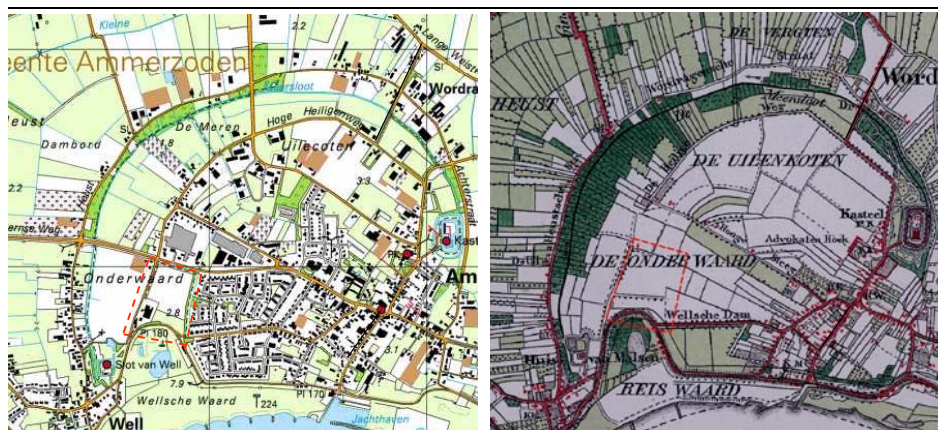
Dit kader bevat drie verschillende kwaliteiten voor historische geografie en bouwhistorie:

- Beleefde kwaliteit (deze kwaliteit heeft te maken met de zichtbaarheid van de geschiedenis)
- Fysieke kwaliteit (deze kwaliteit heeft te maken met de staat van de elementen)
- Inhoudelijke kwaliteit (deze kwaliteit heeft te maken met het terug vinden van de geschiedenis en het herkennen van de geschiedenis)

Figuur 1.1 Cultuurhistorische kwaliteiten (bron: RCE)

In alle drie de producten neemt Tauw een paragraaf op die bijna rechtstreeks in het bestemmingsplan kan worden opgenomen bij de toelichting, in dit geval hoofdstuk 2 van deze notitie. Wanneer het definitieve plan gereed is kan de motivering worden aangevuld.

Figuur 1.2 Topografische kaart van 2010 en het bonneblad uit 1854

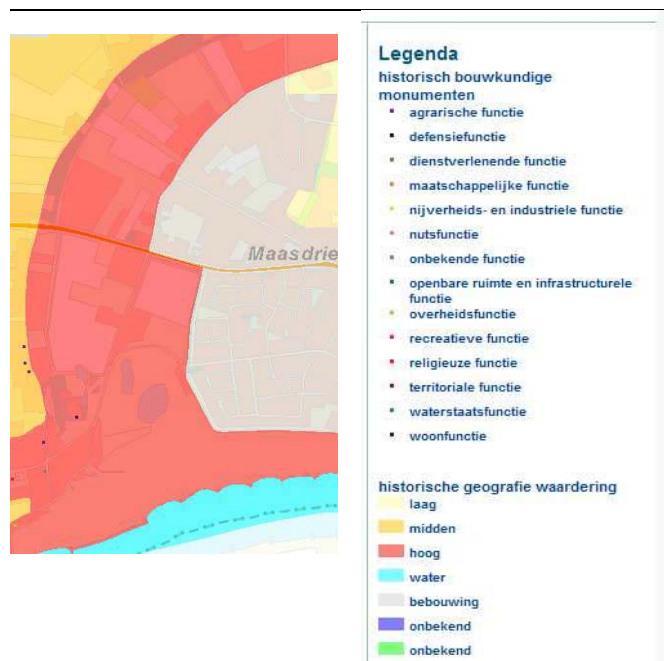
1.4 Beleid

Nationaal

Op nationaal niveau zorgt de Monumentenwet (1988) voor de bescherming van rijksbeschermd gebouwe monumenten. In het plangebied zijn geen rijksbeschermd monumenten aanwezig, direct grenzend aan het plangebied is het Kasteel Well opgenomen als beschermd monument. Het is een Historische Buitenplaats en op grond van de Monumentenwet beschermd. Het kasteel Well is als complex beschermd, dit betekent dat het gebouw en aangrenzende tuin zijn beschermd. Landelijk gezien is er geen wet die landschapselementen beschermt. Het gedachtegoed van Belvedere (1999) is behoud en ontwikkeling en beoogt bij initiatiefnemers een actieve houding over cultuurhistorische kwaliteiten aan te nemen.

Provinciaal

De provincie Gelderland heeft cultuurhistorisch beleid opgesteld. De derde nota Belvoir 3 is inmiddels verschenen. Het is de verdere uitwerking geweest van Belvoir 1 en 2. In de nota Belvoir 3 heeft de provincie verschillende gebieden van cultuurhistorische waarde een status gegeven. Het gehele plangebied heeft een hoge historisch-geografische waardering meegekregen. Dit betekent dat bij nieuwe plannen rekening moet worden gehouden met deze waardering. Verder heeft de provincie Gelderland geen provinciale monumenten, wel heeft de provincie Gelderland een aparte Gelderse Molenverordening ter bescherming van de Gelderse molens. In figuur 1.3 is een op het plangebied toegespitste uitsnede gegeven van de cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Gelderland.

Figuur 1.3 Cultuurhistorische waardenkaart van de provincie Gelderland

Gemeentelijk

De gemeente Maasdriel heeft geen specifiek cultuurhistorisch beleidskader. Men werkt momenteel aan het opstellen van een cultuurhistorisch beleidskader. De gemeente heeft een monumentenverordening uit 2010. In het plangebied bevinden zich geen gemeentelijke monumenten.

1.5 Leeswijzer

In dit hoofdstuk werd de aanleiding voor de scan beschreven. Wij gingen hierbij in op veranderingen in de MoMo alsmede het beleid. Daarnaast beschreven we de methodiek van het onderzoek. Hoofdstuk 2 laat de historisch-geografische en bouwhistorische kwaliteiten van het plangebied zien. Met deze kwaliteiten beschrijven we in hoofdstuk 3 de bouwstenen. Tenslotte worden in hoofdstuk 4 conclusies en aanbevelingen gegeven.

2 Kenmerken algemeen

2.1 Landschappelijke ontstaansgeschiedenis

Landschapsgenese

De twee kaarten (figuur 1.1) laten zien dat het plangebied ligt in het typische rivierenlandschap van Ammerzoden. Het rivierenlandschap bestaat uit stroomruggen en komgronden.

De stroomruggen bestaan weer uit oeverwallen en uiterwaarden (Berendsen). Ammerzoden is in zijn geheel gelegen op de oeverwal van de Maas, aan de rivier werd het Kasteel Ammerzoden gesticht. Gelegen op de oeverwal lag het kasteel hoog, en direct aan de Maas. Vanaf 1354 verlegde de rivier zich richting het zuiden. Hierdoor lag het kasteel niet meer aan de Maas. Door de verlegging van de Maas bleef de oude Maasarm (de Meersloot) over en resteerde, afgezet door de Maas, de gronden met hoofdzakelijk zavel. Het plangebied is gelegen binnen de oude Maasarm.

Direct achter de maasarm liggen de kleiige komgronden die geschikt waren voor hooiland, teelt van wilgenhout en in mindere mate weidegrond. Langzaam kreeg het gebied van de komgronden vorm doordat het gebied vanaf de stroomrug werd ontgonnen.

Topografie

Ammerzoden, gelegen ten noorden van de Maas, met het gezicht naar Brabant. Sinds de bedding van de Maas overging in de Meersloot (1354) behoort het dorp tot de provincie Gelderland, het is onderdeel van de Bommelerwaard. Na bedijking van het dorp en de afdamming van de oude maasarm werd het dus onderdeel van de provincie Gelderland. In de volksmond wordt de Bommelerwaard ook wel de Bomelreweert genoemd (bron; Polderatlas). Het dorp Ammerzoden ligt in de polder Ammerzoden Well. De polder wordt begrensd door de Wolfse dijk, de Bergse Maasdijk, de Molenachterdijk, de Achterdijk, de kleine Achterdijk en de dijk aan de oostkant van het dorp Ammerzoden.

2.2 Historische geografie

Polder Onderwaard

Binnen de polder van Ammerzoden liggen diverse weilanden (kampen) en beemden (natte graslanden). De beemden refereren nog aan de tijden dat de gronden rondom het dorp door de vele overstromingen onbegaanbaar waren. De weilanden, zoals ze er nu bij liggen, ontstonden in de jaren zestig van de vorige eeuw bij de grote ruilverkavelingen. De hoofdwetering aan de noordzijde van het dorp zorgde voor de afwatering. In de middeleeuwen werd al gestart met het geschikt maken van de gronden.

Buiten de polder liggen de diverse uiterwaarden met de vruchtbare rivier kleigronden. Het zijn de Wellsche Waard en de Rietwaard. Het plangebied heeft de naam Onderwaard meegekregen. Hierboven beschreven we reeds dat de polder met name weilanden bevat. De onderwaard vormt hierop een uitzondering, veroorzaakt door de ligging van de Meersloot. Hier heeft de Maas tot 1354 vruchtbare gronden afgezet. De onderwaard is dus een voormalige uiterwaard die nu binnendijs ligt.

Elementen

Het plangebied kende een lange tijd een agrarisch gebruik, de laatste jaren werd het gebied (deels) in gebruik genomen als vuilstortplaats. Het vermoeden bestaat dat ter plaats oude dijkdoorbraken (wielen) zijn volgestort met vuil. In het plangebied zelf is weinig waardevolle beplanting aanwezig, evenals historische wegen.

Aan de westzijde van het plangebied ligt de historische weg 'de onderwaard', de weg heeft het nog karakteristieke profiel, vroeger was dit een onverharde weg tussen Well en het buurtschap de Hogesteeg. Via het pad bereikte men de doorgaans natte landerijen, door kwelwater stonden de landerijen gedurende lange tijd onder water. De weg is onderdeel van de halfcirkelvormige weg in de binnenbocht van de oude meander. Aan de oostkant van het plangebied ligt een houtsingel.

De oude maasarm was vroeger beplant met de natte broekbossen zoals Els en Wilg, deze maasarm kent nog een groot deel van de oorspronkelijke historisch geografische verschijning. Op de topografische kaart en de historische kaart is de beplanting nog goed zichtbaar. Het waren zogenaamde grienden. Grienden werden aangeplant op stukken waar de gronden niet geschikt waren voor andere teelt. Door de provincie Gelderland heeft deze arm daarom een hoge waardering meegekregen.

Aan de oostkant van het plangebied ligt een korte houtsingel die de oostgrens vormt. De singel is beplant met Zomereik en Es, het struikgewas bestaat hoofdzakelijk uit Braam. De beplanting is relatief jong, de zomereiken hebben een leeftijd tussen de 20-30 jaar. Vermoedelijk is de singel aangeplant na voltooiing van de 70-er jaren woonwijk. Uit een kaartvergelijking tussen de topografische kaart van 2010 en het bonneblad uit 1874 blijkt dat het zuidelijke gedeelte van de singel op een historische plek ligt. De beplanting is niet historisch. Aangezien het de historische situering aangeeft is de singel het behouden waard.

Aan de westkant van het plangebied ligt de historische weg Onderwaard. Deze weg volgt een deel van de maasarm van de Meersloot. De weg heeft nog een karakteristiek profiel, vanaf de weg is het kasteel Well (complexnummers 529089 tot en met 529095, 529098, 529099)¹ en haar historisch beschermde tuinen zichtbaar. De historische buitenplaats bestaat uit een hoofdgebouw (1), historische tuin- en parkaanleg (2), poortgebouw (3), koetshuis (4), houten brug (5A), valbrug (5B), hekken (6A, 6B en 6C) waterpomp (7) en leeuw (8). Het begrenzte complex grenst direct aan het plangebied. De tuin- en parkaanleg is van cultuurhistorisch belang vanwege;

- Haar ouderdom
- De aanwezigheid van de uit de Middeleeuwen daterende dubbele grachtenstructuur;
- Het 19-eeuwse wandelbos in combinatie met een boomgaard / moestuin deel.

Het perceel zelf is in gebruik geweest als weiland en later deels als vuilstortplaats en deels paardenveld. Door het gebruik en de algemene voorkoming heeft het perceel geen hoge cultuurhistorische waarde.

2.3 (Stede)bouwhistorie

De eerste vermelding van het dorp Ammerzoden dateert uit de 11de eeuw. Het dorp werd Ambersoi genoemd. Het eerste gedeelte van het woord Ammerzoden verwijst vermoedelijk naar water (a) en oude rivierbedding (mer). Het laatste gedeelte is verbasterd van oyen of roijen tot zoden, ooi betekent weidegebied. Ammerzoden kan, evenals Well en Wordragen, worden getypeerd als een gestrekt esdorp. Tegen de bebouwing ligt de dorps es, verderop lagen de gemeenschappelijke weidegronden. (bron: Streekarchief Bommelerwaard).

Aan de oostkant van het dorp is het karakteristieke kasteel van Ammerzoden gelegen. De eerste vermelding hiervan is in 1350. De kern van het dorp is ontstaan als een a- typisch rivierdorp, één weg die als een kronkel de oude maasarm volgt. Vroeger vonden activiteiten met name plaats rondom de Maas en het kasteel, hier is dan ook het dorp verder ontstaan. Bebouwing concentreerde zich in de loop der eeuwen aan deze weg. Hierdoor ontwikkelde zich het dorp met name aan de oostzijde van het dorp. Vanuit het oosten werd er in de jaren 60 van de vorige eeuw kleinschalig naar het westen uitgebreid, maar nooit tot aan de maasarm. De uitbreiding naar het westen reikt nu tot aan de oostzijde van het plangebied. Aan de noordwestzijde van het dorp verliep de ontwikkeling wat grilliger door de bouw van woningen, boerderijen en fabriekscomplexen.

¹ Waardering van het kasteel:

Het HOOFDGEBOUW (kasteel Well), behorend tot de historische buitenplaats Well, is van cultuurhistorisch belang:

- Wegens de ouderdom
- Wegens de plaats in de geschiedenis van het westelijk rivierengebied

Figuur 2.1 Historische opbouw van Well, Ammerzoden en Wordragen (bron: Alles Wel in Well)

Fragmenten

De op de vorige pagina beschreven westelijke uitbreiding is te beschouwen als een stedenbouwkundig fragment. Op figuur 2.1 is de gefragmenteerde opbouw van Ammerzoden zichtbaar en waardoor deze is gevormd. Door de ligging binnen de oude maasloop en historische wegen tussen de buurtschappen ontstond deze gefragmenteerde opbouw.

De reeks van het kasteel en de ruïne kerk met de Voorstraat, Meester la Grostraat en Kasteellaan is één fragment. Het fragment tussen kasteel Well en kasteel Ammerzoden, oftewel de oude Maasarm is nog het meest herkenbaar. De individuele bebouwing tussen de Bernseweg en de Hoge Heiligenweg is het volgende fragment, het fragment kent een grillige ontwikkeling, Uilecotten en Onderwaard zijn op zichzelf staande fragmenten.

2.4 Conclusie

Historische geografie

In het plangebied ligt een aantal historische geografische structuren en patronen. De onderwaard en de dijk hebben een hoge beleefde kwaliteit vanwege de zichtbaarheid van de beide historische structuren. Van beide elementen is de geschiedenis af te lezen, de inhoudelijke kwaliteit is hoog. Daarnaast is de fysieke kwaliteit matig, de Onderwaard heeft haar oude profiel nog en de dijk is weliswaar versterkt maar is nog qua vorm historisch van waarde. De singel aan de oostzijde heeft een matig inhoudelijke kwaliteit omdat een deel van de singel op een historische plek ligt. De beleefde kwaliteit en fysieke kwaliteit van de singel is matig omdat het een naoorlogse structuur is. Toch is het bepalend voor de begrenzing van het bouwland. De bouwlanden hebben geen hoge fysieke en beleefde kwaliteit omdat het geen zeldzame bouwlanden zijn. De structuren en de grenzen van de bouwlanden hebben een matige inhoudelijke kwaliteit omdat het historische grenzen betreffen.

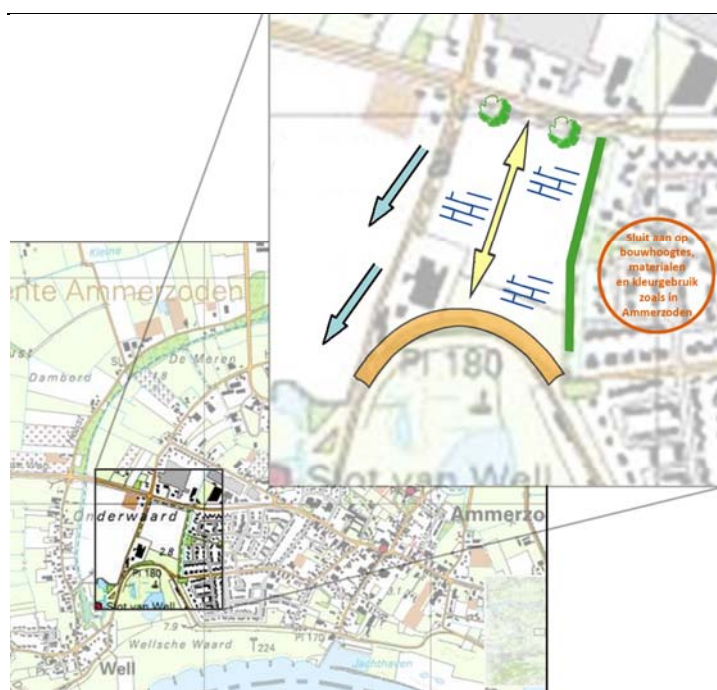
(Stede)bouwhistorie

In het plangebied zijn geen historische gebouwen aanwezig. De beleefde, fysieke en inhoudelijke kwaliteiten zijn laag. De aanwezige boerderij is naoorlogs en heeft geen bijzondere kenmerkende cultuurhistorische waarden. Direct grenzend aan het plangebied ligt het kasteel Well, het heeft een hoge beleefde kwaliteit omdat het vanuit plangebied waarneembaar is. Daarnaast is het zicht op de andere onderdelen van de buitenplaats waardevol. Met name het zicht op de historische tuin- en parkaanleg is waardevol. Het kasteel verkeert in een goede staat, het heeft een hoge fysieke kwaliteit. De inhoudelijke kwaliteit is ook hoog omdat het kenmerkend is voor de omgeving.

3 Bouwstenen / randvoorwaarden

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschouwen we de bouwstenen voor het stedenbouwkundig plan. In figuur 3.1 geven we weer wat de bouwstenen zijn. Paragraaf 3.2 en 3.3 geeft een beknopte beschrijving van de bouwstenen, inclusief de uitleg van figuur 3.1.

Figuur 3.1 De bouwstenen samengevat

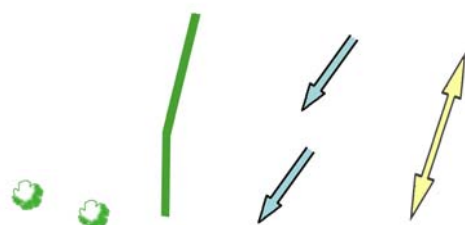
3.2 Historische geografie

De randen

Het plangebied heeft duidelijke randen. Hierdoor is het plangebied een geïsoleerde liggend fragment. De Onderwaard is een historische weg met bijbehorend karakteristiek profiel, het vormt de westgrens van het plangebied. De waarde is middelmatig. Het zicht op het complex Well is waardevol (zie ook verderop). De houtsingel aan de oostzijde heeft vanwege de ligging een matige waardering. De weg aan de noordzijde van het gebied is een de doorgaande weg van het dorp die de entree van het dorp vormt. Aan de zuidzijde van het plangebied vormt de karakteristieke maasdijk de grens.

Als bouwsteen voor de randen stellen we voor om grenzen en haar kwaliteiten in tact te laten:

- Houdt voor de westgrens het zicht op het kasteel Well. Beplanting van de westkant is niet gewenst en past niet in het historische beeld
- De noordgrens mag beplant worden, het is de entree naar het dorp. Een relatie vanaf de noordgrens naar de Maas is gewenst
- De oostgrens heeft een houtsingel die een meer volwassen uitstraling krijgt. Deze rand kan in tact worden gelaten
- De zuidgrens is een harde fysieke grens door de dijk

Figuur 3.2 De randen en zichtlijnen vanaf de noordkant richting het plangebied

Beplanting

In paragraaf 2 beschreven we dat er weinig historische beplanting heeft bestaan in het plangebied. Ten oosten van de huidige boerderij heeft een laan gelegen met bomen. Deze beplanting was niet kenmerkend voor de omgeving.

Voor beplanting hebben we de volgende bouwstenen.

- Laat de beplanting aan de oostzijde in tact. Beplanting aan de westzijde en noordzijde is niet wenselijk vanwege zichtlijnen op het kasteel en maasdijk
- Beplanting in het gebied kan overwogen worden door bijvoorbeeld de invulling van een fruit- of boomgaard. Het is voor het plangebied niet karakteristiek, wel voor de directe omgeving. Ook vlakbij de kern van het dorp hebben boomgaarden gelegen

Figuur 3.3 Summiere beplangting en de oostgrens qua beplanting intact laten

De maasdijk

De zuidrand van het plangebied wordt begrensd door de karakteristieke rand van de dijk. De bedijking volgt de grens van het wiel. Deze voormalige dijkdoorbraak is geen zeldzaamheid op zich, maar wel zo dicht bij een dorp.

De volgende bouwsteen zien wij voor de dijk als begrenzer van het wiel:

- Onderzoek welke uitstraling het beste past bij de dijk waarbij de beleving van de dijk overeind dient te blijven. Qua uitstraling ligt de bandbreedte in een rijtje dijkhuizen achter de dijk (zoals in Well), dijkwoningen in dijk die bewoners de mogelijkheid biedt om over het wiel uit te kijken en woningen die een stuk achter de dijk liggen (circa 10 meter)
- Creëer een zichtlijn vanaf de doorgaande weg naar de Maasdijk, op deze manier blijft het dorp verbonden met de Maas

Figuur 3.4 De Maasdijk

3.3 (Stede) Bouwhistorie

De bouwlanden²

Zoals beschreven bij historische geografie wordt het plangebied gekenmerkt door vaste grenzen. Daarnaast is het bouwland een vast en rustig fragment in de Ammerzodense opzet. De fragmenten aan de zuidkant van Ammerzoden kennen een regelmatige blokverkaveling. De invulling van de kavels (korrels) aan de zuidkant van het dorp is klassiek, veel woningen met voortuinen en achtertuinen.

De volgende bouwsteen zien we voor de invulling van het gebied.

- Zorg voor een rustige invulling van het plangebied, een regelmatige verkaveling past hierbij. Sluit aan bij de korrelgrootte van Ammerzoden, en zorg voor een passende invulling om het dorp 'af' te maken ten zuiden van hoge heiligenweg

Figuur 3.5 De bouwlanden, een rustige verkaveling

Bouwhoogtes, kleurgebruik en materiaal

Voor Ammerzoden zijn de hoogtes van gebouwen, het materiaal en kleurgebruik herkenbaar. De gebouwen in Ammerzoden tellen vaak niet meer dan vier bouwlagen. De meest voorkomende bouwhoogte is een of tweebouwlagen met een kap. In de omgeving van het plangebied is dat ook het geval, waarbij het kasteel van Well opvalt. In Ammerzoden werd voorheen veel gebruik gemaakt van gebakken stenen die werden gemaakt door klei uit de omgeving. De woningen hebben een mooie rode uitstraling.

De volgende bouwsteen zien we voor bouwhoogtes, kleurgebruik en materiaal

- Sluit aan bij de bouwhoogtes van Ammerzoden. Probeer ook het kleurgebruik aan te passen bij de Ammerzodense kleuren. Op deze manier wordt het plan bij Ammerzoden gevoegd en wordt het geen los fragment van Ammerzoden. Daarnaast blijft de kenmerkendheid van het kasteel Well en het wiel overeind. Kortom de nieuwbouw dient ondergeschikt te zijn aan het complex kasteel Well, hiermee is terughoudendheid op zijn plaats

² We kiezen voor de term bouwland om de gronden in het verleden meerdere malen zijn bewerkt

Figuur 3.6 Bouwhoogtes, kleurgebruik en materiaal

4 Conclusies en aanbevelingen

In deze notitie zijn de historische geografische en cultuurhistorische waarden uiteengezet. Het plangebied kent een aantal cultuurhistorische waarden. Dit zijn de sterke randen van het bouwland, alsmede de relatie met de directe omgeving. Bijvoorbeeld het zicht op het kasteel.

In deze notitie geven we eveneens een aantal bouwstenen als aanbevelingen voor het stedenbouwkundig plan. Deze bouwstenen hadden betrekking op de randen, het bouwland en de invulling van het bouwland. De afmeting van het bouwland geeft bijvoorbeeld de kans om het dorp af te maken. Een rustige invulling van het plangebied past hierbij.

Bijlage 1

Literatuurlijst

Boeken en studies

Baas, H. et. al. (2005) Leestekens van het landschap.

Barends, S. et. al. (2005) Het Nederlandse landschap, een historische geografische benadering.

Berendsen, H. (2008) Landschappelijk Nederland.

Bruyn, W.A. de, Koning de (1994) Alles wel in Well.

Rijksdienst Cultureel Erfgoed (2010) Samenvatting cultuurhistorie in MER en MKBA.

Steenbergen, C. et. al (2010) De polderatlas van Nederland.

Geraadpleegde internetbronnen

www.mijngelderland.nl

[http://ags.prvgld.nl/GLD.Atlas/\(S\(hxz44pmrkwaguhbq2cpudfab\)\)/Default.aspx?applicatie=HistorischEnArcheologie](http://ags.prvgld.nl/GLD.Atlas/(S(hxz44pmrkwaguhbq2cpudfab))/Default.aspx?applicatie=HistorischEnArcheologie)

www.wikipedia.org

www.langsdemeersloot.nl, en schriftelijke informatie van drs. Bart van Helvoort, voorzitter van de Stichting Langs de Mersloot.

<http://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/php/main.php>

<http://www.streekarchiefbommelerwaard.nl/>

Bijlage 2

Foto's plangebied

